

vergadering **C187**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 24 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maatregelen om afvalwater te zuiveren op afgelegen locaties – 1689 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de labowerking van de Vlaamse Milieumaatschappij – 1779 (2021-2022)	6
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de pijpleiding vanuit de Antwerpse haven naar het Duitse Ruhrgebied – 1802 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Leidingstraat Antwerpen-Ruhr – 1879 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, en aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het beslissingskader voor de keuze van logistieke trajecten vanuit de Vlaamse zeehavens naar de belangrijke handelspartners in het Ruhrgebied – 1915 (2021-2022)	11

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de maatregelen om afvalwater te zuiveren op afgelegen locaties – 1689 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): “Riolering aanleggen in afgelegen gebieden is te duur. Willen we propere waterlopen, dan moeten we meer individueel zuiveren”, zegt de Watercoalitie, een verbond van milieuorganisaties waaronder Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu (BBL). In een open brief pleiten ze ervoor om eigenaars in afgelegen gebieden te verplichten zelf een kleine waterzuiveringsinstallatie aan te leggen voor hun afvalwater. Het gaat om een IBA-installatie (individuele behandeling van afvalwater). Riolering aanleggen kost zowat 1000 euro per strekkende meter. Afgelegen huizen aansluiten is dus heel duur. In plaats van kilometers dure riolering aan te leggen is het efficiënter dat die burgers zelf in waterzuivering voorzien. Het vrijgekomen budget zou dan kunnen worden gebruikt voor nuttigere doeleinden, zoals het natuurherstel van waterlopen.

Europa wil tegen 2027 – en daar hebben we al meermaals over gediscussieerd – alle waterlopen in een goede staat krijgen. Daarvoor worden waterplannen opge maakt, de zogenaamde stroomgebiedbeheerplannen. Tegen maart zouden deze plannen moeten worden ingediend. Meer dan de helft van het budget voor de stroomgebiedbeheerplannen, met name 52 procent, is nu gereserveerd voor het aanleggen van ontbrekende rioleringen in landelijke gemeenten, stelt de Watercoalitie. Volgens de ontwerpplannen gaat het om ruim 3 miljard euro. Volgens de coalitie zou dat geld veel slimmer kunnen worden besteed.

De coalitie stelt voor om bij de definitieve goedkeuring van de plannen een maximale kostprijs te plakken op de aanleg van nieuwe riolering. Die prijs moet vergelijkbaar zijn met de kost van een IBA, bijvoorbeeld 7000 euro per inwoner voor nieuwe riolering. Heel wat rioleringsprojecten in landelijke gemeenten zullen duurder uitvallen en kunnen dan worden geschrapt en vervangen door IBA's. De voorbije jaren moesten 62.000 IBA's worden geplaatst. Slechts 25 procent daarvan is ook effectief geplaatst. Er is dus duidelijk een inhaalbeweging nodig.

Ondertussen komen er tot vandaag nieuwbouwwoningen bij zonder riolering of eigen waterzuivering. En door de stilstand in het bouwshiftdossier is bouwen in slecht gelegen gebieden ook nog altijd mogelijk, maar daar zou nu blijkbaar verandering in komen. Zo blijft het dweilen met de kraan open.

Minister, wat vindt u van de oproep van de milieuorganisaties? Zult u ingaan op hun voorstel van een maximale kostprijs en verplichte IBA? Kunt u uw beslissing verduidelijken?

Op mijn schriftelijke vraag antwoordde u dat er 340.000 woningen niet aangesloten zijn op de riolering. Om de zuiveringsgraad op korte termijn te verhogen wilt u inzetten op innovatieve technieken, een kader voor de afweging van centrale versus decentrale zuiveringsconcepten en een meer gedifferentieerde IBA-aanpak. Kunt u het tijdsschema en de impact van deze strategie op de zuiveringsgraad verduidelijken? Met welke snelheid zult u de zuiveringsgraad verhogen? In welke mate wordt dit meegenomen in de stroomgebiedbeheerplannen?

In welke mate is de piste onderzocht om meer in te zetten op individuele behandeling van afvalwater in plaats van heel veel middelen aan te wenden om woningen aan te sluiten op de openbare riolering? Werd dit budgettair berekend?

In het advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad), de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) wordt gewezen op het risico van de vrijblijvendheid van de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen. Zonder ernstige financiële responsabilisering en duidelijke koppeling met de gemeentelijke meerjarenbegroting zal de doorwerking van de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen te beperkt zijn, waarschuwen ze. Overweegt u om die gebiedsdekkende uitvoeringsplannen bindend te maken?

Naar aanleiding van de Panoreportage in 2020 kondigde u aan dat Vlaanderen desnoods ambtshalve gescheiden riolering zou aanleggen als gevolg van de achterstand. Wordt die piste nog altijd gevolgd? Zo ja, hoeveel keer is al ambtshalve opgetreden, bij welke besturen en voor welk budget? Zo niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, de aanleg van rioleringen kan in meer landelijke gebieden voor hoge kostprijzen per lopende meter zorgen. We merken dat een aantal rioolbeheerders daarom terugkomen van de initiële traditionele keuze voor riolering en meer kiezen voor IBA's. Daarom hebben we ook nood aan een objectieve parameter om de keuze tussen centrale en decentrale zuivering te ondersteunen. Die tool wordt momenteel ontworpen binnen de CIW-werkgroep (Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid) Decentrale Zuivering.

Die werkgroep is gestart met een ruime bevraging van alle betrokkenen om een zo breed mogelijke basis te hebben. Ook met de vertegenwoordigers van de Watercoalitie zal er binnenkort gesproken worden. Alle technieken voor inzameling en individuele sanering die marktklaar zijn, zullen daar aan bod komen. Het is duidelijk dat de traditionele opdeling riolering of IBA op haar limieten botst, zowel financieel als praktisch, en vandaar ook de vraag die ik gesteld heb aan de CIW, waar de werkgroep Decentrale Zuivering opgestart is.

De ontwikkeling van een kader dat lokale besturen moet helpen in de afweging tussen centrale en decentrale zuivering loopt momenteel. Momenteel worden daarvoor de vereisten van een toolbox vastgelegd, wat zal worden meegenomen bij de opmaak van een bestek. Vanaf april tot de zomer van dit jaar wordt de toolbox gebouwd. Na het testen worden het rapport en de beleidsaanbevelingen opgesteld. Een projectoproep waarbij nieuwe, innovatieve technieken uitgetest worden, zal plaatsvinden van begin augustus tot medio oktober 2022. Zo kunnen we inzetten op meerdere paarden in het kader van onze waterkwaliteit.

De herziene zoneringsplannen vertonen reeds een kleine verschuiving richting IBA's in vergelijking met de vorige plannen, maar ik wil toch benadrukken dat de afweging tussen riolering en IBA niet enkel op basis van de investeringskost kan gebeuren. Er moet ook rekening worden gehouden met het lagere zuiveringsrendement van een IBA en de levensduur van een IBA. De IBA's kunnen dus beschouwd worden als een deeloplossing, vanwege de kortere doorlooptijden, maar er moet natuurlijk wel rekening worden gehouden met een beperkte zuiveringsefficiëntie, vandaar de opdracht die we aan de CIW hebben gegeven. Er moet in heel die opdracht ook rekening gehouden worden met zowel de kostprijs, de doorlooptijd als de zuiveringsresultaten.

Uw vierde vraag peilt naar de responsabilisering van gemeenten en de koppeling tussen de gemeentelijke meerjarenbegroting en de gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (GUP's). Ik wil eerst even duiden dat de GUP's vandaag al bindend zijn voor derden, conform het decreet. En conform het regeerakkoord wordt momenteel ook onderzocht hoe met sterk vereenvoudigde procedures en met meer responsabilisering in de taakverdeling tussen de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de rioolbeheerders die nieuwe aanpak concreet vorm kan krijgen. Daarbij moeten we ook nadenken over hoe we het subsidie-instrument kunnen inzetten als een

meer sturend mechanisme. Daarnaast heb ik de VMM ook de opdracht gegeven om bij de opmaak van gemeentelijke rioleringsprogramma's een beperking van de doorlooptijd in te voeren. Vanaf 2021 moeten projecten binnen de vijf jaar na opname op een subsidieprogramma gegund zijn, zo niet verliest men de subsidie.

Wat uw laatste vraag betreft, heb ik er inderdaad aan gedacht om eventueel vanuit Vlaanderen ambtshalve tussen te komen in verband met die rioleringen. We zitten nu eerst samen met verschillende lokale besturen met een heel lage rioleringsgraad en gaan een samenwerkingsprotocol maken om een plan van aanpak te bekijken en daar wat korter op de bal te spelen. Ik ga dus eerst die piste bewandelen. We zijn al gestart met de gesprekken met die lokale besturen die echt heel laag zitten. Het aantal besturen dat onder de 50 procent zit, valt nog mee. Dat gaat om een tiental lokale besturen. Daar gaan we nu prioritair mee aan de slag, om te kijken hoe het komt dat ze onder de 50 procent zitten en wat het plan van aanpak is. Mijn bedoeling is in eerste instantie om daar nu zo snel mogelijk een soort van protocol of samenwerkingsovereenkomst mee te sluiten.

De voorzitter: Mieke Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide reactie. Ik heb nog een bijkomende vraag. Momenteel is het mogelijk om een omgevingsvergunning te krijgen voor het bouwen van een woning aan een goed uitgeruste weg. De definitie van een goed uitgeruste weg omvat geen 'riolering'. Wat denkt u van het voorstel om de definitie van een goed uitgeruste weg aan te vullen met 'de aanwezigheid van riolering'? Zou dat niet twee doelen tegelijkertijd dienen, namelijk zorgen dat het afvalwater sowieso op een goede manier wordt afgevoerd, en de bouwshift in de hand werken? Is die overweging al gemaakt? Wat is uw mening daarover? Zult u daar initiatieven toe nemen?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is niet de eerste keer dat dit onderwerp op tafel ligt. Men is daar al verschillende lokale legislaturen mee bezig. Ik herinner me een gemeenteraad een tiental jaar geleden waarbij men rioleringsplannen moest maken en waarbij duidelijk werd gemaakt hoeveel IBA's nodig waren als gevolg van afstanden en afgelegen gebieden. U hebt al aangegeven dat u contact hebt met lokale besturen, maar naar aanleiding van de plannen die ooit zijn gemaakt zult u de lokale besturen meer aanzetten om die plannen ook uit te voeren.

Het zijn ook de lokale besturen die destijds de vergunningen hebben toegekend. Ik neem dan ook aan dat zij voor hun eigen bevolking het heft in handen nemen en de mogelijkheid bieden om in een volledige riolering of IBA te voorzien.

Zoals collega Schauvliege aangaf, moeten we ervoor zorgen dat we beschikken over voldoende riolering en over een goed uitgeruste weg. Ik neem uiteraard aan dat daar ook een riolering bij hoort.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Schauvliege, we zijn uw voorstel al aan het bekijken in het kader van de bouwshift. De piste om dat voorstel te bekijken ligt dus mee op tafel, u hoort daar binnenkort waarschijnlijk dus iets meer over.

Mijnheer Pieters, de bezwaren van lokale besturen zijn me natuurlijk niet onbekend. Die kwamen ook naar voren in het kader van bijvoorbeeld de stroomgebied-beheerplannen. Dat is ook de reden geweest waarom ik de oefening aan de CIW heb gevraagd.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik ben alleszins blij dat u mee overweegt om de definitie van goed uitgeruste weg aan te passen. Ik denk dat dit een stap in de goede richting zou zijn en dus inderdaad twee doelen dient: zorgen dat woningen niet kunnen worden gebouwd wanneer er geen gescheiden riolering ligt enerzijds en zorgen dat er geen woningen kunnen worden gebouwd op plaatsen waar er te weinig infrastructuur is anderzijds. Ik denk dat dit inderdaad een piste is die kan worden verkend en die kan leiden tot een goed resultaat, want – en dan kom ik bij mijn slotopmerking – we moeten bij Europa onze stroomgebiedbeheerplannen indienen. Ik veronderstel dat daar voldoende ambitie op het vlak van riolering en afkoppeling uit zal moeten blijken, als we de kwaliteit willen halen die Europa vraagt. Ik wil er dan ook op aandringen om zo snel mogelijk het debat over de stroomgebiedbeheerplannen in het parlement te voeren. Wij moeten die plannen tegen maart 2022 indienen, zei u onlangs. Ik ben benieuwd naar het resultaat dat finaal zal worden ingediend. Ik hoor dat heel veel mensen daarop zitten te wachten. Het openbaar onderzoek dat we in het voorjaar hebben gezien was echt ondermaats en wij hopen dan ook dat in deze plannen meer ambitie aan de dag zal worden gelegd om tegen 2027 overal in Vlaanderen een goede waterkwaliteit te bereiken, zoals ook de Kaderrichtlijn Water stelt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de labowerking van de Vlaamse Milieumaatschappij – 1779 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, in de commissie Leefmilieu van 25 januari kwam de integratie van het labo van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in het labo van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) ter sprake. Dat is een piste die wordt onderzocht en waar heel wat weerstand tegen bestaat binnen de VMM. U gaf toen aan dat u met de medewerkers van de VMM in overleg zou gaan. Op 14 februari was er een stuurgroep gepland waarop Deloitte de uitwerking van een aantal scenario's en randvoorwaarden zou voorleggen om, zoals u dat toen noemde, een optimalisatie te kunnen doorvoeren. Na dit gesprek zou u een beslissing nemen.

Minister, wat zijn de verschillende scenario's van Deloitte? Gaat dat enkel over de efficiëntieoefening tussen de VMM en VITO of zijn er ook groeikansen voor het labo van de VMM?

Wat zijn de conclusies van het overleg met de VMM en de stuurgroep? Werden hier al politieke beslissingen over genomen en zo ja, welke?

In uw antwoord vorige maand sprak u over de ambitie om de onderzoekscapaciteit uit te breiden. Aan welke instellingen denkt u dan en over hoeveel medewerkers en welke termijn gaat het?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De scenario's die door Deloitte onderzocht worden zijn de uitbesteding van de routineanalyses van de VMM en ruimte creëren voor een innovatief labo bij VITO; de integratie van de interne routinematige analyses van de VMM en het uitbouwen van een innovatief labo bij VITO; en de volledige ontzorging

van de VMM door overdracht van alle analyses aan VITO en de uitbouw van een innovatief labo bij VITO.

Ik heb bovendien aan de VMM de opdracht gegeven om twee bijkomende scenario's te ontwikkelen. Het eerste is het continueren van het VMM-laboratorium. Dat scenario beschrijft een optimalisatie van de laboactiviteiten. Het laboratorium voert in eigen beheer alle analyses van oppervlaktewater uit. Het specialiseert zich verder in de analyse van alle componenten van de Kaderrichtlijn Water, Watchliststoffen en emerging pollutants, zowel in water als biota, en 'passive sampling'. Het labo zet in op een snelle en kwaliteitsvolle rapportering. Daarnaast behoudt het zijn expertise op het vlak van afvalwateranalyses, waterbodem- en sedimentanalyses en analyses in het kader van het VMM-luchtmeetnet. Ik heb aan de VMM gevraagd om dit scenario verder te bekijken en te ontwikkelen.

Een tweede scenario is de uitbouw van het VMM-laboratorium om alle analyses 'in house' uit te voeren. Dit scenario is een uitbreiding van het eerste scenario met alle analyses van afvalwater, die momenteel worden uitbesteed.

De stuurgroep kwam vorige week maandag samen om de uitgewerkte scenario's van Deloitte te bespreken. Er bleken nog een aantal technische aanpassingen nodig. Deloitte legt momenteel de laatste hand aan zijn opdracht. Ik verwacht dat de afgewerkte studie dan ook op zeer korte termijn zal worden opgeleverd. Pas na afwerking van de studie kan de politieke beslissing op basis van alle elementen worden opgenomen.

Zoals gezegd, worden zowel de scenario's die onderwerp zijn van de Deloittestudie als de scenario's die ik aan de VMM gevraagd heb, meegenomen.

Ik heb niet alleen de ambitie om de onderzoekscapaciteit uit te breiden. Ik heb hiervoor ook reeds een initiatief genomen in het kader van PFAS. Er werd in 2021 een bedrag van 405.000 euro toegekend aan de VMM. Het budget werd gebruikt om een aantal monitoringsopdrachten van PFAS in oppervlakte- en afvalwater, putwater, bioaccumulatie en waterbodem in de markt te zetten. Bovendien werd het huidige meetprogramma door de VMM binnen de huidige werkmiddelen afgestemd om de PFAS-monitoring verder te optimaliseren.

Ik heb samen met collega Beke de kennishub Omgeving en Gezondheid opgericht voor een meer geformaliseerde en gestructureerde samenwerking rond omgevings- en gezondheidsthema's. Een belangrijk onderdeel daarvan is de uitvoering van de vijfde cyclus van het humane biomonitoringsprogramma. Naast de jaarlijkse financiering van 528.000 euro voor dat programma zoek ik nu ook naar mogelijkheden voor een extra financiering voor bijkomende monitoring, met specifieke aandacht voor PFAS. Ik voorzag ook al 750.000 euro voor fase 2 van de humane biomonitoring in de omgeving van 3M.

Het PFAS-actieplan zal ook extra opdrachten voorzien om bijvoorbeeld nieuwe methoden uit te werken rond PFAS-detectie in de lucht en de detectie van een breder spectrum aan parameters en om extra meetcampagnes uit te voeren. Het actieplan en de prioritering van die extra maatregelen en acties zullen worden afgestemd op de aanbevelingen uit de opdracht van de opdrachthouder Karl Vrancken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik begrijp eruit dat er op dit moment nog geen politieke beslissing gevallen is over de toekomst van het labo. Ik begrijp ook dat u heel wat extra middelen hebt voorzien in functie van bijkomend onderzoek en monitoring in het kader van PFAS. Maar ik leid uit uw antwoord ook af – tenzij u dat tegenspreekt – dat die middelen dienen om PFAS-onderzoek uit te besteden aan andere labo's en niet noodzakelijk om het

labo van de VMM te versterken. Kunt u mij aangeven welke middelen naar het labo van de VMM gaan in het kader van het onderzoek en welke middelen dienen om uitbestedingsopdrachten te doen?

De mensen van het labo van de VMM hebben ook een petitie opgestart. U begrijpt dat zulke oefeningen voor heel wat onrust bij de medewerkers zorgen. Die medewerkers zitten nu al op hun tandvlees. Dat hebben we toch geleerd uit de PFAS-PFOS-onderzoekscommissie. Onnodige verschuivingen of onrust die zou worden gecreëerd, kunnen zij op dit moment missen als kiespijn. Ik wil dan ook oproepen, minister, om daar voorzichtig mee om te springen, want het gaat over jobs van mensen, waar ze hun passie en hun ziel in leggen. Het zijn jobs die ten dienste zijn van onze gemeenschap en die van heel groot belang gebleken zijn, zeker na de getuigenissen die ik hoorde in de onderzoekscommissie.

Ik was dan ook zeer verwonderd, zeker na de discussie die we in de commissie gehad hebben over het labo, om een paar dagen geleden in de krant te lezen dat u een volgende hervorming aankondigt, namelijk een hervorming van de inspectiediensten. U geeft daarbij aan dat de inspectiediensten van het departement Omgeving worden samengevoegd. Ik was echt erg geschrokken. Nog voor het verslag van de PFAS-PFOS-commissie, nog voor de forensische audit en de audit die Audit Vlaanderen aan het uitvoeren is, beslist u dat u de keuze maakt om al die inspectiediensten bij elkaar te voegen. Ik begreep dat er net een oefening opgestart is om te onderzoeken hoe die inspectiediensten beter kunnen functioneren. Die oefening gaat over samenwerken of samenvoegen, maar dat is alleszins nog niet uitgesproken.

Waarom hebt u die aankondiging gedaan, minister? Waarom wacht u de resultaten van de onderzoekscommissie of de resultaten van Audit Vlaanderen niet af? Waarom lanceert u in de pers een voorstel om al die inspectiediensten samen te voegen, terwijl er eigenlijk nog onderzoeksprojecten bezig zijn en er een aanbevelingsopmaak bezig is? Wat is uw motivatie daarvoor? En wat is de fase van de beslissing daarrond precies?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik deel zeker de laatste vraag van collega Schauvliege, maar ik wil even terugkomen op het labo. Minister, u zegt dat er nog geen politieke beslissing genomen is, maar er is natuurlijk wel in eerste instantie een studie gelanceerd bij een consultancybureau waarin het scenario van het voortbestaan van het eigen laboratorium zelfs niet voorkwam. Dat is op zich natuurlijk ook een beleidskeuze, als men dat soort van studies laat opmaken. En dat mensen daar dan zeer ongerust over worden, is niet meer dan logisch.

Als men in de studies die men laat uitvoeren, zelfs geen optie opneemt om het eigen labo open te laten blijven, hoe kan men dan in godsnaam een vergelijking maken – en dat is toch essentieel – tussen de kosten om het allemaal uit te besteden en de kosten en de efficiëntie om het in eigen huis te houden? Dat is op zich al een politieke optie. Ik ben blij om te horen dat u ze bijgestuurd hebt, maar dat neemt niet weg dat de uitgangspositie van uw eigen administratie nog maar een paar maanden geleden was: "We denken daar zelfs niet over na. En het kan ons niet schelen of het meer of minder kost. Dat is wat we gaan doen."

Wat me dan wel bezorgd maakt, is of er met de toevoeging aan het onderzoek wel voldoende tijd is om effectief nog een deftig onderzoek te doen, met een vergelijking van kosten en efficiëntie. U hebt op mijn eerdere vragen ook al geantwoord dat dat een essentieel criterium was. Wat zijn dan die essentiële criteria en hoe beoordeelt u die? Want het uitbesteden kost natuurlijk ook geld.

Zal er ten tweede ook aandacht worden besteed aan het risico van de basiskennis voor inderdaad basishandelingen en basisonderzoeken, als die verdwijnt uit de eigen

administratie? Als die voor honderd procent uitbesteed wordt, word je natuurlijk ook wel voor honderd procent afhankelijk van degene aan wie je uitbesteedt. Je wordt afhankelijk voor de kennis, voor de evaluatie, voor de expertise. Dan betaal je als overheid wat men zal eisen dat er betaald wordt. En anders gebeurt het niet. Wordt met dat risico rekening gehouden bij het evalueren van die studie?

Mijn overtuiging is dat als de overheid niet minimum de basiskennis en expertise in eigen huis heeft, ze altijd het slachtoffer is van degenen bij wie ze terecht moet om het dan in te kopen. Bovendien zal het in dit geval dan nog eens vaak zo zijn dat het moet worden ingekocht bij degenen die worden gecontroleerd. Dat is een beetje zoals met de studiebureaus voor ruimtelijke ontwikkeling. De labo's die voor de overheid werken, zullen dan labo's zijn die de andere dag evengoed voor 3M zullen werken. Zo zit de markt nu eenmaal in elkaar. Dat is een goede reden om het in eigen huis te houden, minstens voor een voldoende groot deel, los van de kosten, zelfs al is het niet goedkoper.

Ten slotte heb ik nog een kleine suggestie, voorzitter. We hebben hier nu al een paar keer gediscussieerd over dat labo en ook over het labo bij VITO. Het ligt misschien aan mij, maar ik moet eerlijk toegeven dat ik dat labo nog nooit gezien heb. Is het misschien een idee dat we met de commissie gewoon eens ter plaatse gaan kijken? Het is in Gent, dus het is niet zo gigantisch ver en het is niet moeilijk bereikbaar. Is het geen optie dat we, het liefst voordat er een politieke beslissing genomen wordt, zelf eens ter plaatse gaan? Ik wil ook wel eens van de VMM horen waarom men het niet de moeite vond om zelfs maar te overwegen om het open te houden, want ik begrijp dat de mensen in het labo zelf daar anders over denken.

De voorzitter: Collega Tobback, ik stel voor dat we uw suggestie meenemen naar de eerstvolgende regeling van de werkzaamheden en dan beslissen of we er al dan niet op ingaan.

De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Dank u wel voor de vragen, collega's. Het is natuurlijk een belangrijke discussie, over het labo in Gent. Wat voor mij op dit moment niet helemaal duidelijk is, is hoe de timing nu precies in elkaar zit. Er zijn een aantal extra doorrekeningen. Er moet nog een politieke beslissing worden genomen. Ondertussen is er heel veel ongerustheid bij het personeel.

Er zijn ook een aantal becijferingen uitgevoerd van een aantal scenario's. Op basis waarvan en wanneer is het de bedoeling om daar een politieke beslissing over te nemen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, besturen is natuurlijk ook bijsturen. Ik vind dat ik wel altijd goed en aandachtig naar de collega's in het parlement luister, ongeacht of het dan gaat over meerderheid of oppositie.

Wat de labo's betreft, vond ik dat jullie terecht een punt hadden gemaakt. Dat was ook de reden waarom ik heb bijgestuurd en waarom ik de scenario's die door Deloitte worden onderzocht, heb uitgebreid. Ik denk dat dat terecht is. Ik vind dat we al die pistes objectief moeten bekijken. Het gaat natuurlijk over een belangrijke beslissing. De politieke beslissing is nog niet genomen.

Ik verwacht eind volgende week of na de krokusvakantie het rapport van Deloitte om daarna de knoop door te hakken. We hebben zelf de mensen van de labo's gezien en ik zal het labo zeker bezoeken, mijnheer Tobback. Het is inderdaad een goede suggestie dat het parlement dat ook doet. En dan hoop ik dat we daar een goede beslissing in nemen.

Zoals ik eerder al heb gezegd, vond ik het destijds wel een terechte opmerking in de commissie. Dat was deels ook de reden waarom ik vond dat het parlement wel een punt had dat ik deel. Ik vond dan ook dat de twee bijkomende scenario's moesten worden bekeken.

Wat inspectiediensten betreft, heb ik een aantal weken geleden binnen de schoot van de Vlaamse Regering al een aantal knelpunten besproken. Ik zit hier al twee jaar en ik zie al twee jaar dat onze inspecteurs heel goed werk leveren. Ik wil dat nog eens benadrukken.

Iedereen heeft zijn eigen specifieke thema's en dat zal ook zo blijven voortbestaan. Mijn bedoeling is vooral om hen meer te laten samenwerken zodat de informatie op een goede manier wordt gedeeld en zodat we, wanneer acties worden opgezet, multidisciplinair kunnen werken. Ik bekijk en onderzoek nu hoe we dat kunnen doen. Dat zal een oefening zijn van een aantal maanden maar ik hoop toch dat ik eind dit jaar de definitieve foto kan maken. Daarbij zal ik uiteraard ook rekening houden met wat nog vanuit de audits en de onderzoekscommissie naar voren zal komen. Maar ik zie toch op het terrein dat we die informatiedeling veel beter moeten doen. Hier en daar zijn nog een aantal knelpunten. Ook wanneer we acties doen op het terrein moeten we onze inspectiediensten multidisciplinair inzetten.

Nogmaals, die inspecteurs hebben gigantisch veel kennis en knowhow en dat zal ook zo blijven. Mijn bedoeling is vooral om naar een veel betere werking te gaan, vooral operationeel. Maar hoe de foto eruit zal zien, zullen we eind dit jaar of liefst eerder, zodra ik alle elementen heb van de audits en van de onderzoekscommissie, weten. Ik zal daar uiteraard ook rekening mee houden.

Maar heel belangrijk vind ik wel dat de kennis van de inspecteurs, van elk op zijn terrein, zeker zal blijven. Ze leveren allemaal schitterend werk maar ik ben er wel van overtuigd dat we nog beter zouden kunnen werken wanneer we iets meer over de muurtjes heen kijken. Het is vooral in die zin dat de oefening wordt gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik steun alleszins de vraag van collega Tobback om eens ter plaatse te gaan. Ik zou het ook interessant vinden om de studie van Deloitte toegelicht te krijgen, met alle scenario's die de VMM dan toch zelf heeft berekend voor de uitbreiding van het labo en het behoud van haar basisopdrachten. Het lijkt me interessant dat we de toelichting op het terrein kunnen krijgen, om te zien wat er allemaal op het terrein gebeurt.

Minister, er moet me iets van het hart. Ik denk dat niemand in deze commissie tegen efficiëntieverbetering is of tegen een betere samenwerking of het leveren van een betere kwaliteit binnen de diensten. Wat u deze week in de krant liet verschijnen, ging echter niet over een betere samenwerking. Dat was onmiddellijk een beslissing of een voorstel van beslissing om de diensten bij elkaar te kletsen, als ik dat zo mag uitdrukken.

Dat is een patroon dat we bij dat labo van de VMM zagen en waarbij Deloitte de opdracht heeft gekregen om een aantal diensten bij elkaar te gooien of af te schaffen en te bekijken wat de mogelijkheden zijn. We zien hier net dezelfde beweging. Ik denk dat het lanceren van dit soort uitspraken en voorstellen van beslissingen, zonder dat daar grondig over is nagedacht, zonder dat alle pro's en contra's zijn afgewogen, zonder dat dit is besproken met het personeel, absoluut geen goed idee is. We hebben allemaal gehoord dat de mensen op hun tandvlees zitten, en dat we vooral meer mensen en middelen nodig hebben om die diensten efficiënter te laten werken. Waar ze geen boodschap aan hebben, is de zoveelste aankondiging van een reorganisatie zonder bijsturing van mensen en middelen. Ik wil u toch oproepen om daar zeer omzichtig mee om te gaan en eerst na te denken hoe we

de slagkracht van de administraties kunnen verbeteren alvorens ballonnetjes over een reorganisatie de wereld in te sturen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de pijpleiding vanuit de Antwerpse haven naar het Duitse Ruhrgebied – 1802 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Leidingstraat Antwerpen-Ruhr – 1879 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, en aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het beslissingskader voor de keuze van logistieke trajecten vanuit de Vlaamse zeehavens naar de belangrijke handelspartners in het Ruhrgebied – 1915 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dit is een topic waar we al meermaals op ingegaan zijn in deze commissie. Ik zal u de inleiding en toelichting dan ook besparen. We weten allemaal dat het gaat over de geplande pijpleiding die vanuit de Antwerpse haven naar het Duitse Ruhrgebied zou lopen.

In het antwoord op verschillende eerdere vragen van mezelf en collega's in deze commissie vertelde u dat er werd gewerkt aan een scopingnota en aan een rapport over een technisch onderzoek naar de beoordeling van de drie mogelijke tracés tegen eind januari. Er zijn ook tal van reacties ingezameld na de publicatie van de startnota en ondertussen vonden ook verschillende rondetafelgesprekken plaats met experts. We zijn nu eind februari en dus is mijn vraag of die scopingnota intussen klaar is. Zo niet, wat is daarvoor de reden?

Worden eventueel andere pistes onderzocht? Zo ja, wat is daar dan de conclusie van, bijvoorbeeld op het vlak van de noodzaak van het project, van de onderzochte tracés en van eventuele andere belangrijke elementen in dit dossier?

Wat is er ondertussen al gebeurd met de talrijke inspraakreacties? Wat zal daar verder mee gebeuren?

Eind vorig jaar vonden enkele rondetafelgesprekken plaats met experts, deskundigen en de sector. Wat waren daar de belangrijkste conclusies? Welke acties volgen daaruit?

Wat zijn de volgende stappen in het proces? Bij verschillende lokale besturen waar de drie mogelijke tracés gepland zijn, en bij alle inwoners, bedrijven en liefhebbers van opennatuurgebied bestaan daar nog veel bezorgdheden over.

Ik denk dat het goed is dat we een beetje richting krijgen van waar de vele onderzoeken op dit moment naartoe gaan.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, de collega heeft de zaak zonet ingeleid. Ik zal dat niet herhalen en ga meteen over naar mijn vragen. Is de scopingnota ondertussen klaar? Kan die gedeeld worden? In de commissievergadering van 25 januari laatstleden hebt u mij geantwoord dat het voor die week zou zijn, dus in principe zou die klaar moeten zijn. Maar indien niet, wanneer verwacht u die dan wel?

Hoe zit het ondertussen met de openbare aanbesteding voor een projectpartner in dit dossier? Dat werd toegewezen aan Antea Belgium, hetzelfde Antea dat eerder in opdracht van uw departement onderzoek deed naar het planologisch reserveren van een leidingstraat en het uittekenen van de tracés. U zei dat de verdere opdracht van Antea afhangt van de voortgang van het proces en de bespreking binnen de Vlaamse Regering. Hebt u ondertussen al een beter zicht op wat die verdere opdracht van Antea in dit dossier precies wordt? Antea deed eerder al onderzoek naar de mogelijkheid en de voordelen van een leidingstraat en meer specifiek zelfs naar het uittekenen van de tracés. Bent u er daarom van overtuigd dat datzelfde Antea, gezien de meer dan vierduizend inspraakreacties, de meest geschikte partner is om de kritieken op de tracés te onderzoeken in dit dossier? Zo ja, waarop baseert u zich? Zoals de vorige spreker zei, is het belangrijk dat we heel goed kijken naar al die reacties van de bevolking en zeker en vast ook van de betrokken gemeentebesturen. Overheden moeten in dezen partner zijn.

Hebt u intussen al zicht op de grondstoffen die door die pijpleidingen zullen worden vervoerd? Klopt het dat er vanuit de chemische sector een concrete vraag is naar pijpleidingen voor butaan, propaan en waterstof? Indien niet, om welke stoffen gaat het dan wel? Wat zijn de eventuele risico's voor omwonenden bij het transporteren van die ontvlambare stoffen?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, u hebt zich al eens laten ontvallen dat u voor die leidingstraat niet echt voldoende reden ziet om dat allemaal in orde te krijgen. Het behoeft natuurlijk geen betoog dat de handelspartners in het Duitse Ruhrgebied zeer belangrijk zijn voor onze Vlaamse economie. De keuzemogelijkheden om de handelsgoederen vanuit onze Vlaamse zeehavens naar dit Duitse economische centrum te transporteren, zijn groot. We hebben de leidingstraten, waarover nu gedebatteerd wordt. We hebben snelwegverbindingen. We hebben watertransporten. We hebben spoorverbindingen. Elk transporttype heeft vanzelfsprekend zijn voor- en nadelen op financieel, economisch, milieu-, veiligheids- of welk ander vlak dan ook. Bovendien zijn er ook nog eens de vaak zeer specifieke transporteisen die door de afnemers van die goederen worden gesteld. Dat wil zeggen dat ook hun locatie, zowel van leverancier als van afnemer, daarbij aan de orde is.

Het komt echter steeds aan de Vlaamse beleidsmakers toe om, in functie van al die noden en eisen, te beslissen op welke logistieke trajecten en goederentransportmodi op Vlaams grondgebied zal worden ingezet om onze verdere groei van en export vanuit onze Vlaamse zeehavens naar het Duitse Ruhrgebied duurzaam te verzekeren. Ik wil daarbij ook nog opmerken, zoals ik al eerder gesteld heb in de commissie, dat ik Limburg daar ook als achterhaven van onze zeehavens zie.

Dat dat geen gemakkelijke beslissingen zijn voor de Vlaamse Regering is vanzelfsprekend. Dat bewijst ook het actuele dossier van de geplande leidingstraat tussen de haven van Antwerpen richting Geleen en het achterliggende Ruhrgebied, een dossier waarin het Vlaams Kenniscentrum Binnenvaart Vlaanderen vorig jaar nog expliciet formeel bezwaar aantekende tegen de aanleg van de voormelde leidingstraat. Dat is uitgekomen via de schriftelijke vraag van collega Wim Verheyden.

Rekening houdend met het voormelde leidingstraatdossier lijkt het er echter op dat de Vlaamse Regering dergelijke logistieke trajectdossiers gewoonweg dossier per dossier aanpakt, zonder dat er een beleidsdomeinoverkoepelende visie of beslissingskader bestaat. Daarom heb ik deze vraag zowel aan minister Crevits, aan minister Peeters als aan u gericht, minister.

Bestaat er intussen binnen de Vlaamse administratie al dan niet een breed beleidsdomeinoverkoepelend plan dat door de Vlaamse Regering als beslissingskader kan worden gebruikt bij het objectief uittekenen van haar beleidskeuzes inzake de logistieke trajecten en transportmodi tussen de Vlaamse havens en het Duitse Ruhrgebied? Zo ja, kunt u de kernpunten van dat plan en het door u gehanteerde beslissingskader toelichten? Zo neen, waarom acht u dergelijk plan en beslissingskader niet opportuun?

Economische groei en welvaart, veiligheid, milieu, snelheid, transportkosten, klimaatdoelstellingen en noem maar op, behoren allemaal tot de veelheid van factoren die voor de Vlaamse Regering mee kunnen spelen bij het bepalen van de keuze van logistieke trajecten en transportmodi vanuit onze Vlaamse zeehavens naar onze belangrijkste handelspartners in het Ruhrgebied waarop door de Vlaamse overheid zal worden ingezet. Welke zijn voor deze Vlaamse Regering op dit ogenblik de vijf belangrijkste factoren waarmee ze rekening houdt bij het bepalen van haar voormelde keuze? En hoe verhouden die factoren zich qua belangrijkheid ten opzichte van elkaar?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, mijn administratie en het planteam stellen een grondige aanpassing van de tracés voor, ook met fundamentele aanpassingen aan de doelstellingen zelf. Het planteam stelt dat met die tracés ook heel belangrijke knelpunten kunnen worden opgelost. Ik denk bijvoorbeeld aan aanpassingen waardoor we zo weinig mogelijk woningen of gebouwen moeten raken. Er zijn ook voorstellen uitgewerkt om bijvoorbeeld natuurgebieden te vermijden. En door gebruik te maken van gestuurde boringen, kan de impact ook een stuk minder zijn dan in de oorspronkelijke tracés.

Daarnaast wordt er gesteld dat het project cruciaal is om de klimaat- en energietransitie van de grootste economische clusters in Vlaanderen – in de omgeving van het Albertkanaal en de haven van Antwerpen – mogelijk te maken. Om dat te realiseren, moeten we de transitie in de plandoelstelling uitdrukkelijk verankeren. Dat maakt het project ook concreter en realistischer. Want nogmaals, ik denk dat het oorspronkelijke plan, zoals ingediend door de sector, minder realistisch is. Daarom hebben we aanpassingen gevraagd aan mijn administratie en het planteam.

Beide aspecten zijn een antwoord op heel veel inspraakreacties, die dus gevolgd worden. Ik wil dat resultaat nu aan de Vlaamse Regering kunnen voorleggen en binnen de schoot van de regering bespreken. Vervolgens kan dat ook gedeeld worden met alle betrokkenen op het terrein, zowel de lokale besturen als de bevolking. Ik hoop dat we met deze voorstellen ook heel veel terechte bezorgdheden kunnen wegnemen. Ik hoop dat ik na de krokusvakantie de nodige knopen kan doorhakken.

De inspraakreacties vallen uiteen in drie categorieën. Er zijn de algemene reacties, die het nut van het project in vraag stellen en pleiten voor het behoud van natuur, landschap en leefomgeving. Dat is de grote meerderheid van de reacties. Ten tweede zijn er ook heel veel inspraakreacties die ervoor pleiten om specifieke gebieden met grote natuurwaarden te ontzien. Ten derde zijn er veel inspraakreacties van eigenaars van woningen, bedrijfsgebouwen, landbouwbedrijven en landbouwgronden. Uiteraard vragen heel veel van die mensen om hun eigendom te ontzien.

Het planteam en de administratie zullen rekening houden met die inspraakreacties en met wat er allemaal naar boven is gekomen. Men zal ook kijken of we de

doelstellingen van de tracés allemaal nodig hebben, of dat we die toch fundamenteel kunnen herwerken tot een realistisch en haalbaar project.

Zoals gesteld zal ik deze opties ter bespreking voorleggen aan de Vlaamse Regering, eenmaal die oefening rond is.

De conclusies van de rondetafel met de economische experts is gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving. We gaan dat ook doen voor de rondetafel met de experts in natuur, bos en water.

Die rondetafels staan voornamelijk in het teken van het grondig evalueren van alle inspraakreacties. Ik vind dat heel belangrijk om tot een haalbaar project te komen. In de eerste plaats gaat het dus over de doelstellingen. Die rondetafels leren ons vooral dat het verstandig is om de doelstellingen te richten op het ondersteunen van de klimaat- en energietransitie. Om de industrie deze transitie te laten doen heeft ze nieuwe en andere grondstoffen en energie nodig. Daarvoor zijn leidingen nodig. Leidingen zijn de meest duurzame vervoersmiddelen die we kennen, zoals jullie weten.

De stoffen die vervoerd zullen worden zijn sterk afhankelijk van de doelstellingen, het mogelijk maken van de transitie. Waar in de eerste startnota was opgenomen dat de te vervoeren stoffen nog niet zijn vastgelegd, zijn we nu wel meer en meer aan het kijken en de keuzes aan het maken in functie van de toekomstige noden. Er wordt dan vooral gekeken naar CO₂ en waterstof (H₂). Daar is het de opdracht van het planteam om dat nauwkeurig te bekijken en op te nemen in de doelstellingen. Daardoor zullen sommige stoffen gestimuleerd moeten worden en ook op lange termijn belangrijker worden. Andere, zoals propaan, zullen tijdelijk nog een rol spelen en dan uitgefaseerd worden.

Sommige van die stoffen zijn intrinsiek gevaarlijk. Dat is in feite ook een belangrijke reden om te kiezen voor een leidingstraat. Leidingen zijn met voorsprong de veiligste transportmodus voor dit type van gevaarlijke stoffen.

De infrastructuur van de toekomst moet op zichzelf haar impact beperken op de omgeving. Uit de rondetafels komt naar voor dat het zinvol is daarover ook een doelstelling op te nemen. Delen van de tracés kunnen een natuurverbinding vormen. Dat moet verder onderzocht worden en vorm krijgen.

De eerstvolgende stap is de resultaten van het planteam voorleggen aan de Vlaamse Regering. Het planteam geeft aan dat deze fundamentele hertekening van de tracés en doelstellingen een nieuwe startnota vereist. Eenmaal de Vlaamse Regering hierin een knoop heeft doorgehakt volgt in elk geval een ruime informatieronde voor alle betrokkenen, dus alle lokale besturen en burgers.

Antea werd door mijn administratie, het Departement Omgeving, aangesteld om het geïntegreerd planproces te ondersteunen. De opdracht van Antea is dus vastgelegd in het bestek voor de aanbesteding, in de offerte van Antea en in de gunningsbeslissing. Dat alles volgt de regels van de overheidsopdrachten. Het gaat om de inhoudelijke ondersteuning van het planteam en de milieubeoordeling. Gezien de complexiteit van het planproces is daarbij verduidelijkt dat de opdracht flexibel moet kunnen worden ingevuld in functie van de voortgang van het proces en afhankelijk van de keuzes die we maken en de aanpassingen die er zullen gebeuren.

Bij de toewijzing van opdrachten worden, volgens de regels van de overheidsopdrachten, de offertes met elkaar vergeleken en wordt de meest voordelige gekozen. De criteria voor die vergelijking liggen vooraf vast en staan in het bestek. In dit geval was er maar één offerte zodat moest worden gekeken of de offerte van Antea beantwoordde aan de gunningscriteria en de toewijzingscriteria. Die beoordeling was gunstig. Ze is gemaakt in de gunningsbeslissing van de secretaris-generaal van het Departement Omgeving.

Ik verwijs ook naar de vraag van collega Pieters. Ik heb, om te kunnen antwoorden op uw vraag, input gevraagd aan collega Peeters, gezien dit haar bevoegdheden aanbelangt, zowel naar beleidskaders als initiatieven. Ik kan gewoon naar haar antwoord verwijzen.

Er bestaat een algemene visie goederenvervoer Vlaanderen, en er werd recent een Vlaamse Havenstrategie ontwikkeld. De Vlaamse Havenstrategie benadrukt het belang om de met de haven verbonden economische activiteiten in het achterland te behouden en te valoriseren. De Mobiliteitsvisie 2040 vormt hierbij het brede kader. Vlaanderen wil een bereikbare regio zijn met een veilig vervoerssysteem met een zo klein mogelijke impact op milieu- en klimaatvlak.

En voor het overige verwijs ik naar het antwoord van collega Peeters, aangezien het haar bevoegdheid betreft.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank, minister, voor uw uitgebreid antwoord. Als ik het dus goed begrijp kennen we – als ik het goed begrepen heb, vermits u spreekt van fundamentele veranderingen van het tracé – het plan na het krokus-verlof. Kunt u daar een iets specifiekere timing op plakken?

Als ik het goed begrijp zullen de betrokken gemeenten en de bevolking daarbij betrokken worden. Als dat het geval is, dan is het goed rekening te houden met de meer dan 4000 bemerkingen die er waren vanuit de gemeenten en vanuit de bevolking. Ik zou daarvan graag een bevestiging van u willen krijgen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Bedankt voor het antwoord, minister, alhoewel ik een beetje teleurgesteld ben wat het antwoord op mijn vraag betreft. Ik zag in het plan voor de pijpleidingen dat u natuurlijk zoekt naar een zo goed mogelijk tracé. Maar het is ook belangrijk dat het draagvlak er is, ook voor diegenen die mogelijk getroffen worden met de aanleg van zo'n leidingenstraat. Het draagvlak is belangrijk zodat men weet waarom dat allemaal nodig is en waarom dat van belang is.

We hebben gezien tijdens de overstromingen van de zomer 2021 dat de leidingenstraat die er bestaat bloot kwam te liggen in de Maas. Men is er nu wel aan bezig dat dit ondergronds heraangelegd wordt, dat is een goede zaak, maar we moeten ook kijken naar de nieuwe leidingenstraat. Wordt die gekoppeld aan de twee leidingen die de grens overgaan? Wordt daar nu bijvoorbeeld al rekening mee gehouden bij de heraanleg of bij de verbetering van de oversteek van de Maas?

U hebt het over de veiligste manier. Dat klopt. Maar dan verwijs ik opnieuw naar het draagvlak. We zien er dan ook naar uit hoe die plannen met elkaar in verband staan. Want u verwijst naar minister Peeters, maar minister Crevits is daar natuurlijk ook mee gebaat want we hebben evengoed de E313. Dat is 4 à 5 kilometer een driebaanvak, maar voor de rest is dat een dubbel baanvak. U weet goed genoeg, minister, u doet het tracé ook zelf geregeld, dat die snelweg van 5 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds overbezet is. Er is nood aan een derde strook, ook verder dan Zolder.

Als het over de kwestie van het zeetransport gaat: dat bestaat nu ook al. Dan hebben we het over zeeriviervaart. Er bestaan nu al verbindingen tussen Antwerpen en Duisburg bijvoorbeeld, en ook nog iets verder op de Rijn. Die mogelijkheid zou dan ook beter moeten worden onderzocht en met elkaar in verband moeten worden gebracht. Ook het Albertkanaal – u hebt er al naar verwezen, het tracé loopt daarlangs – is van belang. We hebben ook al gesproken over de functie van het Albertkanaal en de watergebonden industrie. We moeten er rekening mee houden dat niet alles via die leidingenstraat kan gaan, dat er ook weer binnenvaart en

wegtransport is. Maar ook treintransport is er zeer belangrijk. We hebben onlangs vernomen dat men in Rijnland-Westfalen de treinverbinding Düsseldorf-Roermond opnieuw wil in orde maken. U weet evengoed dat het maar enkele kilometers is naar Hamont-Achel-Roermond of naar Weert.

Ik heb begrepen dat bijvoorbeeld de NMBS daar niet zo happig op is om er iets mee te doen. Hoewel het geen Vlaamse bevoegdheid is moeten wij er toch fel op inzetten om daar een extra treinverbinding te hebben. Ik ga ook uw collega's blijven bevragen over de visie en over de investeringen die voor de komende jaren gepland zijn.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik heb enkele dingen gehoord die mij en wellicht ook veel mensen en ondernemingen tevreden zullen stellen. U hebt namelijk de impact van de eerst voorgestelde tracés grondig tegen het licht gehouden. U hebt dat in de loop van de voorbije maanden al enkele keren gezegd in de commissie. Ik ben blij dat u nu ook alternatieven onderzoekt, waarbij u zowel de invloed op wonen, onteigeningen, en ook op open natuurgebied zo minimaal mogelijk wilt houden. Dat laatste is heel belangrijk. Wij hebben net een groot akkoord gesloten om onze kwetsbare natuurgebieden beter te beschermen. Het zou zonde zijn als wij op andere vlakken dingen zouden doen die kwetsbare en waardevolle natuurgebieden opnieuw gaan storen. Ik ben heel tevreden dat die elementen u hebben doen besluiten dat er eigenlijk een herziening nodig is van wat er eerder op tafel lag.

Ik heb maar één bijkomende vraag. Er komt een nieuwe start na de krokusvakantie. Betekent dat ook dat op zich het hele proces, inclusief inspraak en alles wat daaraan gekoppeld is, opnieuw zal worden gedaan? Of denkt u dat het veeleer een vervolg wordt van wat had moeten zijn uitgemond in die scopingnota die eerder op tafel lag? Of kan ik concluderen dat het traject opnieuw van nul begint? Gaat er dan ook duidelijkheid komen over wat er eigenlijk nog overblijft van de tracés die destijds zijn voorgesteld? Als daar wijzigingen aan gebeuren, dan zijn die tracés op zich nog altijd van tel. Of zegt u dat er compleet nieuwe plannen worden uitgewerkt, waarbij die eerste tracés eigenlijk niet meer van tel zijn? Als u op dit moment daarover nog geen uitsluitsel kunt geven, heb ik daar alle begrip voor.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik sluit mij aan bij de vraag of de procedure nu opnieuw zal starten als er een nieuwe startnota komt. Ik denk dat dit eigenlijk wel aangewezen zou zijn. Als je in de procesnota ziet staan dat de scopingnota de bedoeling heeft een gedragen nota af te leveren, een gedragen traject, denk ik dat dit cruciaal is gezien de vele reacties. Als het dan ook nog de bedoeling is de tracés en de doelstellingen te wijzigen, dan lijkt het mij evident dat ook de hele procedure opnieuw wordt gevoerd. Ik sluit mij zeker alvast aan bij die vraag.

Is het goed of die doelstellingen opnieuw bekeken worden? In het verslag van de rondetafel economische onderbouwing planvoornemen staat ook nog eens de hamvraag van dit hele project. Is die leidingstraat wel nodig en hoe ziet de industrie eruit binnen dertig jaar? Wie heeft dan wat nodig en waar? Ik hoop dan ook dat wij daarop een antwoord zullen vinden in de startnota van de volgende fase.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik denk eraan om in de eerste weken na het krokusreces, zodra wij een volledig zicht hebben op alles, naar de regering te gaan. Het zal immers wellicht om fundamentele aanpassingen gaan. Uiteraard spreekt het voor zich dat we dan een uitgebreide communicatie zullen doen, en ook de participatie naar lokale besturen en naar de bevolking. Dat is echt cruciaal.

Collega Vande Reyde, nieuwe inspraak lijkt mij ook een evidentie. Stellen dat alles vanaf nul gaat beginnen, wil ik ook een beetje nuanceren. Er is ook heel veel feedback geweest naar aanleiding van die rondetafels. Er wordt ook maximaal rekening gehouden met alle inspraakreacties die er daar waren. We hebben ook met de sector nog eens samengezeten om te kijken wat er nu echt nodig is. Ik wil ook geen vergunning verlenen voor iets wat misschien niet nodig zou zijn, dat is de logica zelf. Het gaat toch over een grote oefening. Maar we moeten ons naar de toekomst toe wel voorbereiden op heel die transitie, er gaat wel iets nodig zijn. De vraag is hoe groot dat moet zijn en welke onze noden zijn. Dat zijn we nu in kaart aan het brengen. Dat is ook de reden waarom we die doelstellingen tot hun normale proporties kunnen brengen en dat betekent ook veel betere realisaties. Ik was zelf ook geschrokken van het initieel voorstel. Als we dat tot het normale kunnen beperken en kijken wat nu echt de noden zijn en daarmee het project tot realistische proporties kunnen brengen, waarbij we ook heel veel tegemoet zullen komen aan de terechte bezorgdheden, dan denk ik dat dat de juiste weg is.

Collega Pieters, als we over deze leiding beslissen, moeten we goed weten wat de meerwaarde is, dat spreekt voor zich. Die oefening gebeurt nu ook. Dit moet ook kaderen in een energietransitie.

Wat de binnenvaart betreft: u weet waarschijnlijk dat de Vlaamse Regering recent haar goedkeuring gegeven heeft aan een tijdelijke financiële ondersteuning van de binnenvaartsector. Tegen 2030 is het de ambitie om het aandeel van de binnenvaart in de logistieke keten te verhogen tot 42 procent. Het gaat over steunmaatregelen met het inleggen van extra verbindingen naar de havens van Antwerpen en Zeebrugge. De komende vier jaar maakt Vlaanderen bijna 12,5 miljoen euro vrij om die modal shift van het wegvervoer naar de binnenvaart extra te stimuleren.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Hartelijk bedankt, minister. Ik heb uw antwoord heel aandachtig beluisterd. Ik ben eigenlijk heel blij met uw aanpak van dit dossier. Wat u nu allemaal gezegd hebt, getuigt dat u wel degelijk naar die reacties geluisterd hebt, dat u die niet zomaar aan de kant geschoven hebt, dat u aan tafel bent gaan zitten met de experts en naar alternatieven gekeken hebt. Dat is wat in deze commissie kamerbreed – ik neem die term vaak in de mond, ik zal het nog eens doen – gevraagd is. Het is een goede zaak dat u dit dossier zo aangepakt hebt en kijkt welke alternatieven gevonden kunnen worden die er maximaal voor zorgen dat woninggebied, opennatuurgebied en bedrijfsgebied ontzien worden als er eventueel toch een traject gekozen zou worden.

Ik ben dus zeer blij met uw aanpak in dit dossier en ik kijk uit naar de verdere stappen. Zodra het aan de regering wordt gemeld, ontvangen wij in het parlement simultaan ook graag de informatie.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Vande Reyde. Ik denk dat het belangrijk is dat we misschien niet van vooraf aan moeten beginnen, maar toch een stuk terug in de tijd gaan naar de inspraak van de bevolking en van de gemeente. We moeten er alles aan doen om de procedure deze keer beter te laten verlopen dan de vorige keer. Het is ook positief dat er rekening is gehouden met die opmerkingen. Dit dossier wordt ongetwijfeld vervolgd.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord maar nogmaals, ik blijf een beetje op mijn honger zitten omdat het gaat over een aantal bevoegdheden die niet de uwe zijn. Ik vind het goed dat u, en dat hebt u al in

meerdere dossiers gedaan, luistert naar de grieven van het parlement en van de bewoners.

Ik vind wel dat wij daar weinig over weten. U zegt dat moet worden overwogen en afgewogen hoe we dit zullen doen. U pleit voor een nieuw tracé en dat vind ik ook goed. Mijn idee daarbij is: waarom niet? Ook bij de hoogspanningsleidingen zijn daar al stroken voor voorzien. Er is ook een extra mogelijkheid naar milieu en veiligheid toe.

Ik wil toch aan deze commissie en aan de collega's vragen om daar zelf, als parlement, meer inzage in te krijgen. Het is belangrijk dat wij zelf ook op de hoogte zijn van de zaken waarover wij beslissen. Ik vraag dan ook een hoorzitting over de mogelijkheid van de verschillende transportmodi naar de handelspartners in het buitenland. En dan heb ik het specifiek over Nederland en Duitsland. Wat wordt er precies gevraagd door de industrie? Wat wordt er gevraagd vanuit de havens? Wat wordt er gevraagd vanuit het buitenland? We moeten die zaken kunnen afwegen en een gewogen beslissing kunnen nemen wanneer dit hier in het parlement wordt voorgelegd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.